

TVORIVOST

Šimečková Alica

- Tvorit' (latinsky creare) znamená plodit', rodit', stvorit'
- možno hovorit' aj o rôznych druhoch tvorivosti : napr. - vedecká tvorivosť,
  - umelecká tvorivosť,
  - matematická tvorivosť...
- vyznačuje sa originálnym procesom a jeho originálnym produktom
- nie je ľahko definovateľná ani merateľná

- „Tvorivosť je taká interakcia subjektu s objektom, pri ktorej subjekt mení okolitý svet, vytvára nové, užitočné a pre subjekt alebo referenčnú skupinu či populáciu významné hodnoty“
- „Tvorivosť spočíva vo vytváraní nových a zároveň vhodných produktov“
- „Tvorivosť je súhrn vlastností osobnosti, ktoré sú predpokladom pre tvorivú činnosť, poprípade pre tvorivé riešenie problémov“

- Dva podstatné znaky tvorivosti:

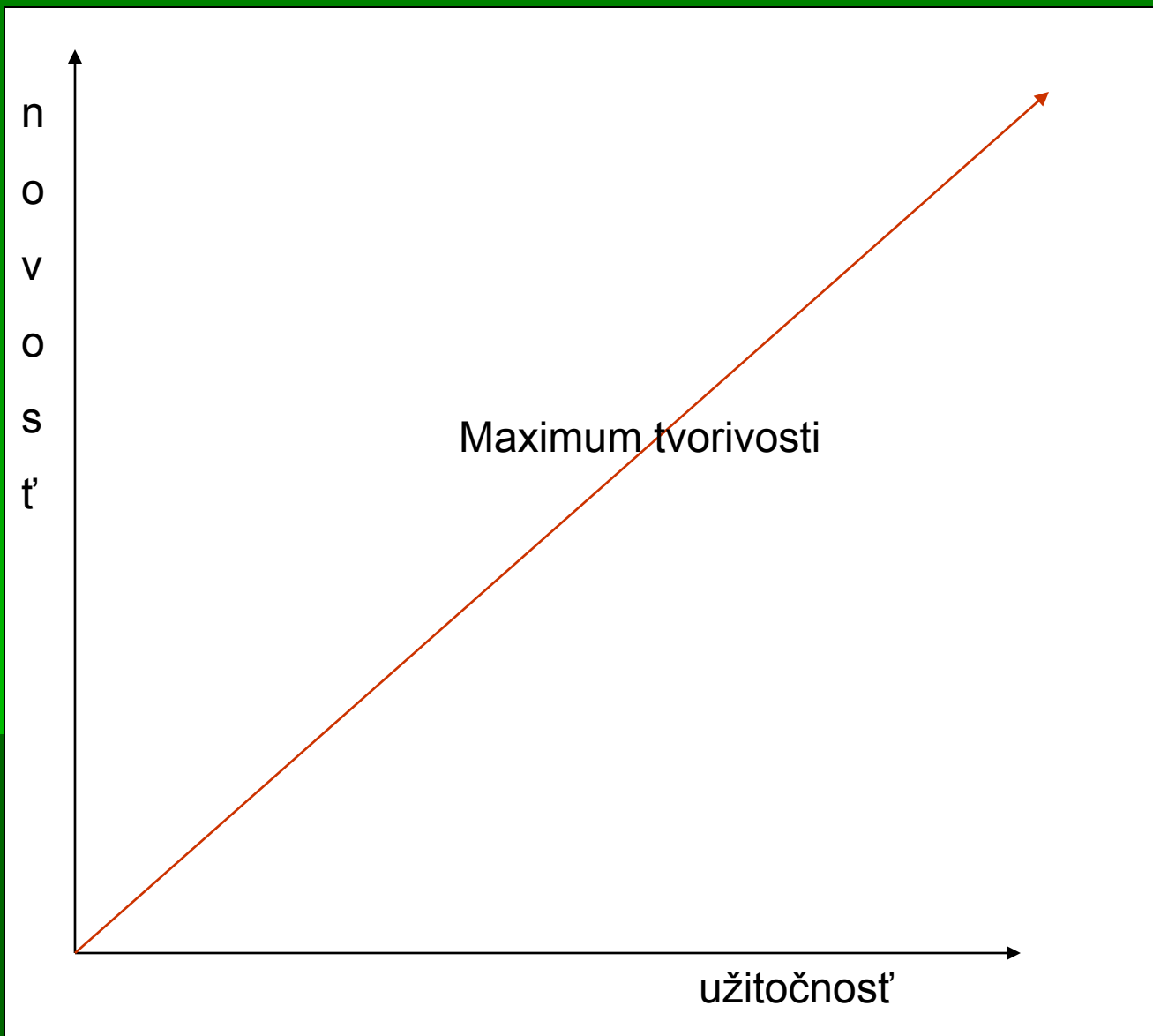
1. Novosť (originalita)

2. Užitočnosť

- tvorivosť možno charakterizovať ako výsledný vektor novosti a užitočnosti

- Objektívna tvorivosť- prináša niečo nové pre spoločnosť (objavy a vynálezy)

- Subjektívna tvorivosť- vo vzťahu k užšej skupine, kde jednotlivec prináša niečo nové skôr ako ostatní

Faktory tvorivosti

- Fluencia – (plynulost')
- Flexibilita – (pružnosť)
- Originalita
- Senzitivita – (citlivosť na problémy)
- Redefinovanie – (reštruktúrácia)
- Elaborácia – (schopnosť vypracovať detaily riešení)

- Z hľadiska vývinových úrovní kreatívnej tvorby je pre nás z pohľadu vzdelávania zaujímavá :

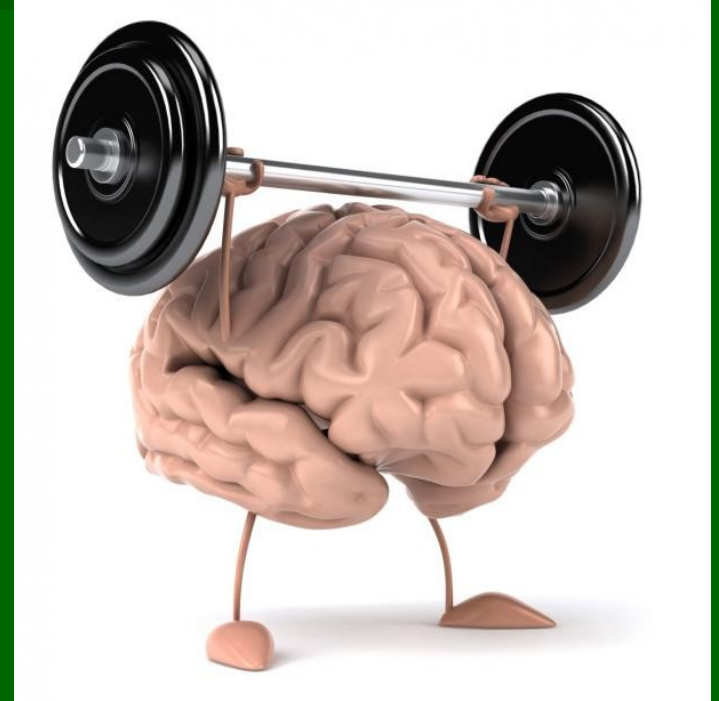
- expresívna tvorivosť
- produktívna tvorivosť
- objavovacia tvorivosť

- Vývin tvorivosti človeka v priebehu života prechádza niekoľkými fázami:
  1. V detskom veku- hry spojené s tvorivosťou
  2. Predškolské obdobie (5.-6-rok)-najpriaznivejšie pre rozvoj tvorivosti
  3. Nástup do školy (7.rok)- drastický pokles tvorivosti
  4. Stredný školský vek (10.-11. rok)- nastáva ďalšia tvorivá fáza
  5. Puberta (12.-13. rok)- obdobie nízkej tvorivosti
  6. Neskoršia puberta (15.-16. rok)- obnova tvorivosti

Tvorivé schopnosti

- originalita,
- vysoká inteligencia,
- flexibilita,
- fluencia,
- konštruktívnosť,
- precíznosť,
- senzitivita na problémy
- cit pre estetiku a harmóniu,
- improvizácia,
- fantázia,
- predstavivosť,

Ďalej sú pre tvorivosť rozhodujúce tieto činitele:

- intelektové schopnosti a vedomosti,
- štýl myslenia,
- osobnosť,
- motivácia a klíma.

Prekážky rozvoja tvorivosti sú:

- strach, lenivosť, konformizmus a prílišná sebakritickosť.

- Tvorivý proces- je proces prežívania vnútornej stimulácie subjektu a spracovania podnetov prichádzajúcich z vonkajšieho prostredia.
- Tvorivý produkt- je vhodný výstup tvorivej činnosti a je zároveň faktorom na posudzovanie úrovne tvorivosti študentov vo vzdelávaní. Rozoznávame:
  - objektívny tvorivý produkt
  - subjektívny tvorivý produkt
- Tvorivé produkty môžu byť hmatateľné a nehmatateľné

Tvorivé vyučovanie a motivačná edukačná klíma

- Formálne vzdelávanie, tradičná škola-prevládajú prvky verbalizmu a encyklopedizmu(nedostatočné podmienky pre tvorivé štúdium)
- Na usmernenie tvorivej aktivity v škole má veľký význam vzbudzovanie záujmu o poznávanie, motivácia vnútornej učebnej činnosti a motivácia
- Avšak nie je možné, aby žiak mohol byť v nejakej činnosti tvorivý, ak v nej neovláda aspoň jej základy. Poznatkový systém musí ísť ruka v ruke s tvorivosťou.

Položme si teda otázku, ako prispievať k tomu, aby výsledkom nášho vyučovania bola motivácia žiakov k tvorivej práci?

- Vplýva na ňu tak ako rodina, tak aj vzdelávacie prostredie a pozitívne ladená klíma
- Základné znaky edukačnej klímy, ktorá je prospešná tvorivosti:
  - oceňuje sa myslenie, tvorenie, experimentovanie, alternatívy
  - umožňuje sa voľnosť myslenia, sústredenia sa na zlepšovanie
  - podporuje sa sebavedomie a sebahodnotenie osobnosti
  - stimuluje sa originalita, nové myšlienky, prístupy
  - podporuje a vyžaduje sa spontánnosť, aktivita a iniciatíva

- zdôrazňuje sa srdečnosť k iným, spolupráca, kritika
- vyžaduje sa účasť všetkých osobností skupiny na rozhodovaniach a tvorbe budúcnosti
- všetci sa zúčastňujú na hodnotení práce, ľudí, vzťahov
- podporuje sa pozitívna orientácia na prácu, optimizmus, viera vo vlastné sily
- -tvorivá edukačná klíma- hľadanie, učenie, sebahodnotenie, zdôrazňuje sa viera v schopnosti žiaka a študenta
- -netvorivá edukačná klíma- sústredenie sa na vedomosti, memorovanie, známky, autorita učiteľa

- Najčastejšie sa na zisťovanie tvorivosti používajú testy, v ktorých sa zisťuje fluencia, flexibilita a originalita myslenia.

- V minulosti sa rozvoj tvorivých schopností ponechával na náhodu, „talent si svoju cestu nájde sám“ .
- To už dávno nie je pravdou a vieme, že na úroveň rozvoja tvorivosti vplýva výchova, svoje zohrávajú aj dedičné faktory, ale bez priaznivých podmienok sa talent neodhalí.

- Istý základ tvorivosti môžeme položiť pestovaním konvergentného myslenia.
- smeruje od daných východísk k jednej alebo k ohraničenému počtu správnych odpovedí.
- je to zbiehavé myslenie, kde sa logicky a algoritmicky postupuje k správnej závere

- -Samostatnú tvorivosť môžeme trénovať a zvyšovať pomocou divergentných úloh, cvičení, problémov, situácií.
- Divergentné myslenie nevedie k jednej správnej odpovedi, ale vyžaduje vyprodukovať čo najviac návrhov a riešení.
- Je to rozbiehavé myslenie, ktoré síce v konečnej etape po zhodnotení môže viesť k jednému riešeniu, ale najprv bolo potrebné vypracovať veľa alternatív a možností riešení.

- Divergentné myslenie

- Vymenujte všetky použitia pre tehlu

Originality- jednotlivé odpovede sa porovnávajú s odpoveďami, všetkých ľudí ktorým bol test daný. Odpovede, ktoré malo len 5 % z ľudí sú neobvyklé a dostávajú 1 bod, zatiaľ čo odpovede, ktoré malo 1% ľudí sú unikátne a majú 2 body.

Fluencia- súčet odpovedí (Např. 6odpovedí=6 bodov.)

Flexibilita- odpovede musia byť z rozličných kategórií (např. použitie tehly ako zbraň alebo ako nástroj na ublíženie osoby sa počíta ako jeden bod)

Elaboracia- detailnosť (ako zábrana proti buchnutiu dvier, keď napíšeme iba zábrana hodnotí sa to menej bodmi ako keď tu zábranu detailne opíšeme)

- Konvergentné myslenie

-Ktoré jedno slovo vystihuje tieto tri slová dohromady?

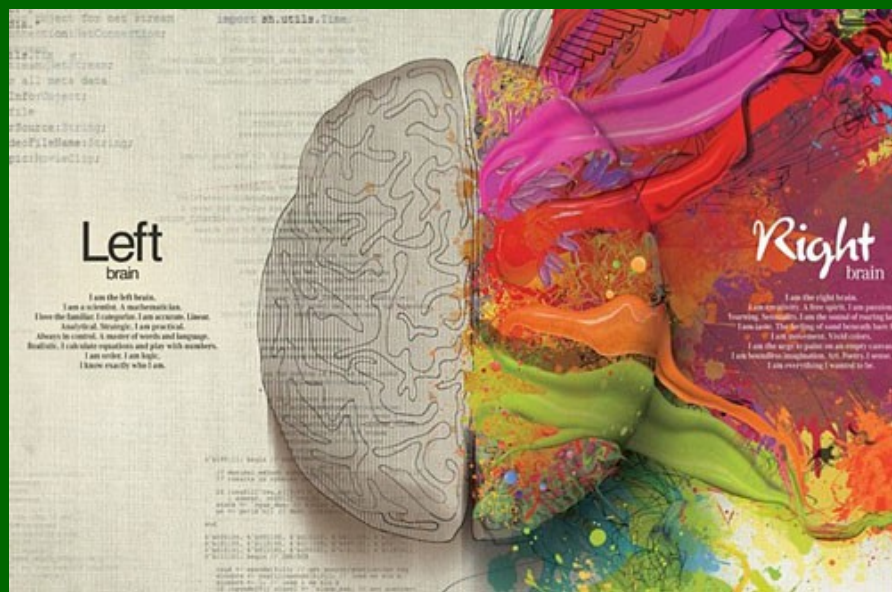
Cottage: pleseň: myš

ODPOVEĎ

„Iba tvorivý človek sa vie zbaviť nudy, tvorivý človek nevie čo je nuda. Je plný vzrušenia, nadšenia, všetko je pre neho dobrodružstvom „

Osho

Trošku tvorivosti???

